

Η πρόσληψη της Καινής Διαθήκης στη λογοτεχνία και την τέχνη

Πέμπτη Ενότητα: Θεωρία της πρόσληψης / αναγνωστική θεωρία και
Καινή Διαθήκη (τύποι και θεωρητικό πλαίσιο)

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Θεωρία της πρόσληψης και Καινή Διαθήκη

Θεωρία της πρόσληψης / αναγνωστική
θεωρία και Καινή Διαθήκη (τύποι και
θεωρητικό πλαίσιο)

Περιεχόμενα ενότητας 1/2

1. Σύγχρονες αναγνωστικές θεωρίες και ερμηνεία της Καινής Διαθήκης
2. Το εύρος αξιοποίησης της θεωρίας
3. Το τριπλό σχήμα της ερμηνείας του Iser
4. Η θεωρία του Fish στις καινοδιαθηκικές σπουδές
5. Η θεωρία της πρόσληψης ως νέος τομέας στην ερμηνεία της ΚΔ
6. Το παράδειγμα των υπομνημάτων της σειράς ΕΚΚ

Περιεχόμενα ενότητας 2/2

---

7. Το παράδειγμα των υπομνημάτων
Blackwell Bible Commentary Series
8. Οι βασικές σταθερές
9. Μία γενική αποτίμηση

Σύγχρονες αναγνωστικές θεωρίες και ερμηνεία της Καινής Διαθήκης

- Σύμφωνα με την εκτίμηση του James Crossley (*Reading the New Testament*, 2010) η θεωρία της πρόσληψης θα κυριαρχήσει στο χώρο της ερμηνείας της Καινής Διαθήκης στα επόμενα χρόνια
- Μπορεί να αξιοποιήσει την Βίβλο σε τρέχουσες συζητήσεις
- Ανοίγει νέα πεδία έρευνας

Το εύρος αξιοποίησης της θεωρίας

- Διερεύνηση του τρόπου που αξιοποιείται σε σύγχρονα πλαίσια (π.χ. στην πολιτική, στην οικονομία κ.ά.)
- Η οικειοποίηση του βιβλικού κειμένου μέσα σε λογοτεχνικά κείμενα και έργα τέχνης γενικότερα συχνά μη εκκλησιαστικά
- Η ιστορία της ερμηνείας ενός κειμένου μέσα στο χρόνο (π.χ. στην πατερική γραμματεία)

Το τριπλό σχήμα της ερμηνείας του Iser

1. Κατανόηση (αισθητική αντίληψη του κειμένου)
2. Ερμηνεία (ή εξήγηση)
3. Εφαρμογή (ιστορική αναδρομή αυτής της εφαρμογής)
4. Αυτό το σχήμα υιοθετήθηκε από τους ερμηνευτές της Καινής Διαθήκης
5. Ωστόσο μεγαλύτερη συμπάθεια για την θεωρία του Gadamer (ιστορία της πρόσληψης) κι όχι για την ίδια τη διαδικασία πρόσληψης και το θεωρητικό της πλαίσιο

Η θεωρία του Fish στις καινοδιαθηκικές σπουδές

1. Ένα πιο ρηξικέλευθο ερμηνευτικό παράδειγμα: μετάθεση του ενδιαφέροντος στην κοινότητα
2. Stanley Hauerwas: ένα περισσότερο εκκλησιολογικό πλαίσιο ερμηνείας
3. Gerald Loughlin / Francis Watson / Kevin Vanhoozer: η σημασία της Εκκλησίας ως του πρωτεύοντος αναγνώστη της Βίβλου
4. Ωστόσο το πρόβλημα του αναγνώστη παραμένει

Η θεωρία της πρόσληψης ως νέος τομέας στην ερμηνεία της ΚΔ

1. Αντικείμενο μελέτης σε διεθνείς οργανισμούς και (SBL, EABS, British New Testament Conference κ.ά.)
2. Ειδική έδρα και αντικείμενο διδασκαλίας σε διάφορα πανεπιστήμια κυρίως στην Μ. Βρετανία (Sheffield, Exeter, Birmingham) και στην Ευρώπη (Άμστερνταμ)
3. Centre for Reception History of the Bible (Oxford – Chr. Rowland)
4. Διάφορα περιοδικά: Relegere, The Bible and Critical Theory, Journal of the Bible and its Reception

Το παράδειγμα των υπομνημάτων της σειράς ΕΚΚ

1. *Evangelisch-Katholischer Kommentar* (ΕΚΚ)
2. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το υπόμνημα του U. Luz στο κατά Ματθαίον
  - i. Ακολουθείται το προτεινόμενο σχήμα ερμηνείας του Iser: ανάλυση / εξήγηση, ιστορία της ερμηνείας – δύο διαφορετικά τμήματα σε κάθε ερμηνευόμενη περικοπή
  - ii. Όμως η ιστορία της ερμηνείας δεν είναι εγγενές μέρος της ερμηνευτικής διαδικασίας;

Το παράδειγμα των υπομνημάτων Blackwell Bible Commentary Series

1. Προσπάθεια αξιοποίησης της προηγούμενης ερμηνείας στη διαδικασία ερμηνείας
2. Ανάδειξη της σύντηξης των οριζόντων του παρελθόντος και της ερμηνείας του παρόντος
3. Απομακρύνεται, ωστόσο, από την προειδοποίηση του Gadamer: η ιστορία της επίδρασης δεν πρέπει να γίνει ένας ιδιαίτερος και ξεχωριστός κλάδος – ανάγκη να θεωρηθεί ως μέρος της ερμηνευτικής διαδικασίας του σήμερα

Οι βασικές σταθερές

1. Ο ορίζοντας του βιβλικού κειμένου : το κείμενο διατηρεί την αντικειμενική δομή του
2. Ο ορίζοντας του εκάστοτε αναγνώστη
3. Η σύντηξη των δύο οριζόντων
4. Η υποκειμενική αξία κάθε τέτοιας συνάντησης (βλ. το παράδειγμα των Πατέρων)
5. Η αξιοποίηση της ιδέας των συμβάσεων / κωδίκων που ορίζονται από την κοινότητα στην οποία ανήκει ο αναγνώστης
6. Η δυνατότητα πολλαπλών αναγνώσεων

Μία γενική αποτίμηση

1. Κατανόηση της Βίβλου μέσα σε ένα ευρύτερο, διεθνές περιβάλλον (βλ. την ευρωκεντρική κατεύθυνση των παραδοσιακών ερμηνειών)
2. Μία κριτική θεώρηση που λαμβάνει υπόψη την κοινωνική και ιστορική συνάφεια των αναγνωστών
3. Το μεθοδολογικό πλαίσιο δεν διαφέρει σε πολλά σημεία από τις παραδοσιακές περισσότερο προσανατολισμένες στην ιστορία μεθόδους
4. Διευρύνει τον κανόνα των αναγνώσεων της Βίβλου πέρα από τις παραδοσιακές ή περισσότερο εκκλησιαστικές
5. Λαμβάνει υπόψη το πολιτισμικό υπόβαθρο που γεννά τις διάφορες ερμηνείες

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Αναστασία Μουρατίδου
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

